

Előfizetési árak:
 Egész évre . . . 8 Kor.
 Fél évre . . . 4 "
 Névadóra . . . 2 "
 Előfizetés díjára 20 fill.
 Előfizetési díjak a kiadó-
 hivatalba küldendőek.

BUDAFOK ÉS VIDEKE

Hirdetési díjak:
 Egész oldal . . . 32 Kor.
 Fél oldal . . . 18 "
 Negyed oldal . . . 10 "
 Nyolczad oldal . . . 6 "
 Tizenhatod oldal . . . 3 "
 Nyilttér sora 60 fill.

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI ÉS VEGYESTARTALMU LAP.

Megjelenik minden vasárnap

Felölös szerkesztő:
KLÉGER BÉLA.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
 Budafok, Fő-utca 119. szám.

Névmagyarosítás nehézségei.

Társadalmi mozgalmainknak két-ségtelenül egyik legjelentősebbje az, a mely az alkotmányos korszak bekövetkezése óta a névmagyarosítás érdekében megindult.

A névmagyarosítás, amely tudvalevőleg az idegen hangzásu u. m. vezetékneveknek más magyar vezetéknevvél való feleserelésében áll, csak azóta nyert jelentőséget.

Aránylag a vezetéknev viselése sem régi eredetű. A kereszténység kezdete óta, egészen körülbelül a XIII századig mindenki azt a nevet viselte, a melyet a kereszttségben kapott. Ekkor kezdte úgy Magyarországon, mint Európaszerte mindenütt a nemesség, a birtokososztály a vezetéknev felvételét. Az alsóbb néposztályok csak a XIV. században kezdenek elvéte vezetéknevet használni, míg végre a XVI. században az államok polgáraiknak vezetéknevvél való felruházását a nyilvántartás céljaira kötelezővé tették.

Ekkor vált, mint ez a vármegyei lajstromokból kitünik a vezetéknev használata Magyarországon is kötelezővé. Kivétel gyanánt csak a zsidók

maradtak, a kik magukat a ben, vagy bul szócska (fia) melyet apjuk neve mellé csatoltak, különböztették meg. Ezt az állapotot, mint ismeretes II. József szüntette meg, a ki 1787-ben kiadott rendeletével őket német vezetéknev felvételére kényszerítette, meghagyván, hogy azt egész életükön át megtartsák.

A névváltoztatás egyébként sokáig önkényes volt, míg Ferencz császár, belátván a névnek fontos közigazgatási jelentőségét, meghagyta, hogy nevét mindenki csak fontos okoknál fogva és csak helyhatósági engedéllyel változtathatja meg. Ennek az intézkedésnek egyik rejtett czélja a nevek magyarosításának megakadályozása volt.

A 48-iki forradalmi kormány felismerte a névmagyarosításnak a magyarosodás ügyére való fontosságát, tömeges engedélyeket adott ki névmagyarosításra, melyeket azonban az abszolút kormány hatályon kívül helyezett. 1861-től megengedték a névmagyarosítást, de a kérvényekre 5 frtos bélyeg járt. Ennek a drága illetéknek eltörlésére, s általán a névmagyarosítás terjesztésére, annak felkarolására alakult a Központi név-

magyarosító társaság, melynek buzgó működését siker jutalmazta. A illetéket egy koronára szállították le s a törvény életbelépésének esztendejében 1065 folyamodónak engedélyezték a névmagyarosítást. Azóta 7-800-ra rug évenként a névmagyarosítók száma.

Igaz, hogy ez a szám jelentékeny, de még mindig nem elég. A névmagyarosítás a magyarság konszolidációjának munkájában az elsőrendű fontosságu. Még mindig tömérdek az idegennevű állampolgár köztünk, aki bármily jó magyar is, valami — bármily vékony válaszfal mégis elválasztja a magyarság törzsétől.

Hogy a névmagyarosítás nem fokozódik a kívánt mértékben, annak oka az, hogy még mindig nincs kellőleg megkönnyítve. Egész csomó okmány szükséges a kérvény felszerelésére, melynek megszerzése mint sok kellemetlenségbe, utánjárásba, költségbe kerül. Tudomásunk van egy esetről, a melyben az épen a névmagyarosító egylet egy előkelő tisztviselője az ügyében hozzáfutó névmagyarosítónak azt felelte, hogy neki van egy embere, aki az ügyét 36 koronáért nyelbe üti. Ezenfelül a miniszterium hónapokig hallogatja a

A „Budafok és Vidéke“ tárczája.

A krakéler.

(Jellemrajz.)

A típus neve a természetrajzban: Krakéler extraordinarius. Az egyén a társadalomban: Hortvay Barnabás. Ennek a névnek bemutatkozások és egyéb alkalmakkor bámulni való tökéletességgel képes bizonyos félelmes, megdöbbentő nuánszot kölcsönözni. A vizitkártyájának, a mely a legfinomabb elefántesont papírból készült, félvnyi nagyságu és utolsó divat szerinti betűkkel van nyomva, vagy litográfálva, bal sarkán hatalmas ezimer, a melynek pajzsában ott látható egyik őse, a mint kivont vértől csepegő szabályára tűzve magasra emeli vitéz tusában megölt ellenfelének a törzsétől elválasztott fejét. Nagyon büszke a nevére és ha hangulatban van, Árpádig viszi fel a családfáját.

Foglalkozása: Tiszteletbeli segédfogalmazó valamelyik miniszteriumban. Arról a háttörztségről, a melylyel a természetéről, lovairól, béreseiről beszél, mindenkinek azt kell feltennie, hogy földbirtokos, de e tárgyban direkt nyilatkozatot nem tesz. Bizonyos, hogy minden elsején utalványt kap a postán, melyen azonban soha sincs 10 filléresnél nagyobb értékjegy.

Külseje: A rendesnél valamivel magasabb. Az, amit szép fiúnak szoktak nevezni. Arcvonásai szabályosak, bajusza utolsó divat szerint oroszosan vágva, szakálta beretválva. Az arczkifejezése kellemes volna, de van benne bizonyos kemény, engesztelhetetlen vonás, mely arra van hivatva, hogy a chevalier sans peur

et sans reproche-t azonnal elárulja. Bizonyos könnyű eleganciával öltözködik, de a világrt sem gigerli. Kedveli a maszsziv, férfias tárgyakat s ép ezért gondosan ápolat kezein csak egyetlen hatalmas ezimerrel ékesített pesét gyűrűt hord, ez pedig a balkeze kisujján van. Egész megjelenése hideg, előkelő inponáló. Az óralánván külön vörös zsuszuk függnek, mindegyikük egy-egy értékes emlék. Egy gomb, a melyről egy pisztolygolyó visszapattant, egy kiszakított esontszilák, egy aranyafoglalt golyó, egy „peuser“ stb. Szemén állandóan keretnélküli kristályüveg.

Állapota: Természetesen nőtlen 28-30 éves. Fogai épek, testén néhány kisebb nagyobb varrott seb.

Életmódja, szokásai, tipikus sajátosságai: Délelőttjeit miniszteriumban tölti, a hova még a tanácsosánál is később érkezik, a kényelemben látván a tiszteletbeli állás legigazabb kritériumát. Nagyon előkelően él. Őt és hat között ebédel rendszeren a legelőkelőbb hotelben. A Nemzeti Kaszinót igen elmaradt és felfuvalkodott testületnek tartja azon on dit szerinti, mert nincs reá kilátása, hogy bejusson, ellenben tagja egy kisebb klubnak.

Estéit ott tölti és kártyázik, még pedig mesés szerenésével. Az „on dit“ azt is rebesgeti, hogy mi paszszioinak költségét ebből fedezi. Egyáltalában, a kártyában zseni. A klub tagjai vallás- és korkülömbőség nélkül élvezettel fosztatják ki magukat általa és ha elnyerte a pénzüket, sóhajtvá monoják:

— Mily elegánsan játszik ez a Barnabás! . . .

Tekintélye rendkívüli és ez megkönnyíti számára a nyerést. Különösen lovagias ügyekben tartják elsőrangú szaktekintélynek. Ő maga csak ritkán verekszik, s ebben különbözik fajrokonaitól, a krakéler „vulgaris“-tól. De ha

mégis afférje támadt, mindig tud az ügynek bizonyos regényes misztikus szint kölcsönözni Asszony okvetlenül van a dologban, a feltételek pedig sulyosak. Inkább pisztolyra áll ki, mert nem tartja lovagiasnak, ha ő, a spadassin karddal verekszik, míg a pisztolynál inkább vannak mindkét félnek esélyei. Ha megsérül, okvetlenül talál valami plauzibilis indokot, melynek folytán sérthetlenségének gondosan őrzött híre nem esorbul, míg ha ellenfele huzza a rövidebbet, ezt mindenki természetesnek találja.

Lovagias ügyekben kedvteléssel funkcionál, s viszont a legkeresettebb párbajsegéd. Mások ügyeit igen könnyen veszi és mint szekundáns az, amit „nagyon snajdignak“ szoktak nevezni. A fele párbajköltségei koloszszerűek, de mindenki boldog, ha az összeget köszönettel átnyújthatja neki. Sokkal korrektebbnek tartják és sokkal jobban félnek tőle, semhogy pár száz forint adósságra emlékeztetnék. Mindig gummi-kerekűn jár, de lakása nincs. Hotelben lakik azzal az ürügygyel, hogy legközelebb etabliroztatja magát.

Legfőbb ambíciója: Bessületbirósági elnökké lenni.

Szerepe a természet háztartásában, hasznára, rendeltetése: Diszlet a társadalom parkettjén, az emberi kiesiség prototípusa, az emberi nagyság allűrjeivel. El az ostobákból és hülyékből, hogy az okosak tartsanak tőle. Szükséges rossz arra, hogy tudják, milyenek ne legyünk. Létfogosultságát az adja, a mi a sünnét: ha hozzányulnak, szur.

Apja a hiuság, anyja a korlátoltság, a fajtája pedig örökkévaló.

Bátaszéki Lajos.

kérvények elintézését, ami szintén kedvét szegi a polgároknak.

Az államnak nem illetéket szedni, hanem prémiumot kellene adni a névmagyarosításért. Ne kívánjunk tizféle okmányt, hanem elégedjünk meg a nélkülözhetetlen születési bizonyítvánnyal. Mindenekfelett pedig törüljük el a komikum határába kalandozó bélyeget és ezáltal tegyük a névmagyarosítást ingyenessé.

H I R E K.

— **Jótekonyság.** Követésre méltó jó példát mutatott Bártfay Margit úrhölgy Albertfalván, hol az iskolában megjelenván megjutalmazta a szegény és kiváló szorgalmú gyermekeket. Ezen czímen jutalmat kaptak: Till Margit, Rudolf Kalman, Mindler Henrik József, Tóth György, Szocsek Irma, Kaposzta István, Marjai Árpád, Marjai Gyula, Kincses Zsófi, Bisitkrevis Ilon, Horovics Gyula fejenként 2—2 koronát; Harrer Mari, Kárász Jozefin és Bogár Róza pedig egy-egy ruhának való szövetet kaptak s az első még 2 koronát is.

Heller Iván budafoki plébános, mint az albertfalvai iskolaszék elnöke ez uton fejezi ki úgy a maga, mint a megjutalmazottak és szüleinek halas köszönetét a nemes szivre valló jótekonyságért.

— **Az Erzsébet menházalap** javára újabban ismét 7 koronát kaptunk Francois Lajos urtól mint egy kedélyes estén történt gyűjtés eredményét. Rendeltetési helyére juttattuk s ezáltal az alap 1861 K. 13 fillérről 1868 K. 13 fillérré növekedett.

— **Választás.** Törökbalint község képviselőtestülete a f. év február 17-én tartott közgyűlésen az elhalt Dr. Danis Lajos községi orvos helyébe Dr. Grimm Ferenczet választotta meg egyhangúlag községi orvossá. Gratulálunk!

— **Közgyűlés.** (Lapunk mult számából térszűke miatt kimaradt.) Budafok nagyközség képviselőtestülete a folyó 1902. évi február hó 10 napján a község ház tanácstermében ülést tartott melyen a következő ügyek intéztettek el: 1. Előterjesztés Gerőby Imre Főszolgabíró úr székfoglalásának megünneplése tárgyában. ad. 1. Az ünnepélyre 200 K. egyhangúlag megszavaztatott és kiutaltatott. 2. Jelentés Prindl és Barók ajánlatáról. ad. 2. Tekintettel arra, hogy ezen ügyben a kitűzött határidő alatt komoly ajánlat nem tétetett ezen tárgy fölött a közgyűlés napirendre tért. 3. Varga József ajánlata a vízvezeték megvételére nézve. ad. 3. Hosszasabb vita és többszöri felszólalás után névszerinti szavazás rendeltetett el melynek eredménye az lén, hogy a jelenlevő 35 képviselő közül *igennel* szavazott 18, *nemmel* 12, 5-en pedig nem szavaztak. Így tehát kimondatott, hogy a község a vízvezetéknek 4000 drb. 100 koronás névértékű részvényét egyenként 61 K. 13 f.-ért megveszi, s az ugyanezen társaság terhére fennálló 106,000 korona beruházási kölcsönének kifizetését magára vállalja. Az egész vízvezetéknek vételára ilyképen 352,920 koronát teend ki. Nehéz megfelelő szakismeret nélkül a tárgyhöz hozzászólni. Mindenesetre üdvösebb ha a vízvezeték községi megfelelő kezelés alatt áll, mintha esetleg magán kézre jutva a nagy közönség ki lenne szolgáltatva a vállalkozó kénye-kezdve és nyereszkeségi vágyának. 4. Hagenmacher Henrik ajánlata közegetvám fizetés iránt. ad. 4. Az ajánlat elfogadtatott. 5. Hellinger Paulin illetőségi ügye ad. 5. Illetősége nem mondatik ki. 6. Özv. Heckmann Jakabné segély iránti kérvénye. ad. 6. Lakás és havi 10 K. segély megszavaz.

tatott. 7. Abel Sebő, Abel József, Aurnhammer János, özv. Bleicher Gyuláné, Haasz József, Jankó Ádám, Sehmiedt Ferencz, özv. Witz Józsefné és Karlbauer Sebő kérvénye, fogasztási adójának átalányozása iránt. ad. 7. Külön határozat alá vétettek. 8. Friedrich Rozina és Hoffmann Jakab kérvénye, védő korlátok a község költségén való elkészítése iránt. ad. 8. Később leend tárgyalva. 9. Bejelentés a fogasztási adó biztosításáról. ad. 9. Jóváhagyólag tudomásul vétetett. 10. Hegyközség kérvénye, 400 korona előleg iránt. 400 k kölcsön megszavaztatott. 11. Telekfelosztási kérvények. Záradékoltattak.

— **A biai hitelszövetkezet** f. hó 16-án tartotta hatodik évi rendes közgyűlését. Jó hatással volt a gyűlés tagjaira az a körülmény, hogy az évtársulatok legerősbbikének leszámolása a lefolyt évben minden megrázkodtatás nélkül végbement s a mellett a tagok is megszokítás nélkül kaphattak kölcsönt. Meg is éljenezte a közgyűlés az Igazgatóságot. Örvedetes jelenség az is, hogy a folyó évi szaporulattal az üzletrekesz száma meghaladja a 4100-at. A felügyelőbizottság újból meglelt választva s az elköltözött Dézsi Mihály helyébe Barkász Kálmán ev. ref. lelkész választatott meg. A szövetkezet vagyona 1901. végén 101,111 korona. Tagjainak száma 799 volt 3788 üzletrészszel. Csaknem csodaszamba menő körülmény az, hogy a tagoknak kölcsönök után szedett 6%-kal szemben 7% nyeresémet adott a leszámolt évtársulat tagjainak.

— **Tenyészállatok vizsgálata.** Girardy Rezső szolgabíró Bartos és Szabadházy bizottsági tagok kíséretében a járási a m. kir. állatorvos közbenjöttével e hó 21-én tartotta meg Budafokon a tenyészállatok merült fel.

— **2000 korona mindenkinek!** A „Magyar Munka — Kisiparosok Lapja,” mely a magyarországi kisiparosoknak egyedüli általános szak-sajtója és a „Kisiparosok Országos Szövetsége” hivatalos közlönye, — közgazdaságilag, különösen a kisemberekre: kisiparosokra, kiskereskedőkre, kisközpontokra, kishivatalnokokra és munkásokra nézve valóban fontos és áldásos intézményt valósított meg. Ugyanis a „Magyar Munka — Kisiparosok Lapja” minden egyes előfizetőjét, annélkül, hogy a lap előfizetési díját felemelte volna, — 2000 koronára biztosítja és pedig 1000 koronára halál esetére és 1000 koronára állandó és részleges munkaképzetlenség esetére. Az előfizetőknek tehát kétszeresen előnyös ez; mert jó lapot is kapnak és biztosítva is vannak annélkül, hogy külön biztosítási-díjat fizetnének. Azt hisszük, fölösleges hosszabban magyaráznunk ez intézmény korszakalkotó voltát; mert ez az egyedüli módja annak, hogy a kispolgár biztosítsa magát a kertes jövőbe vetett aggodalomtól is; és bizony szerencsétlenségben, ha egy baleset bekövetkeztével a megfelelő biztosított összeg a szerencsétlenüt járt vagy ennek családtagjai részére kifizetetik. A biztosítás az előfizetési díjnak beérkezését követő nap déli 12 órájától kezdődik. Előfizetésnél beküldendő az illető előfizető neve, foglalkozása, életkora, lakása és örököse. A baleset, vagy halál azonnal bejelentendő, hogy a biztosított összeg kifizethető legyen. Mindezen óriási kedvezményen felül tartalmaz, szokimondó, magyar lapot kap az előfizető. Felelős szerkesztője: Gerő Ernő, a „Kisiparosok Országos Szövetsége” ügyvezető-titkára, főszerkesztője: Dr. Kaál Elek ügyvéd. A lap előfizetési ára 2000 korona biztosítással együtt negyedévre 2 kor. 50 fillér, félévre 4 kor. 40 fillér, egész évre 8 kor., mely a „Magyar Munka — Kisiparosok Lapja” kiadóhivatalába Budapest, VII., Nyár-utca 17. szám alá küldendő. Mutatványszámot a kiadóhivatal ingyen küld az érdeklődőknek.

Közgazdaság.

A ragadós száj és körömfájás orvoslása.

Nagy feltűnést okozott Baccelli olasz miniszternek azon fölfedezése, hogy sublimat (Higanyclorid) befecskendezéssel a vérbe a száj- és körömfájás betegsége meggyógyítható, 0.05 gr. sublimat hetvenöt miligramm konyhasóra adva, — a kellő adag.— A Hessenben tett kísérletek azonban nem igazolták a várakozást. Annyit igazoltak azonban, hogy ennyi mennyiség a sublimatból absolute ártalmatlan. Ezzel a szerrel tehát nem sokra megyünk. Többet ígér ennél Dr. Jarre módszerre, amelyet Franciaországban használnak s a francia földmívelési minisztérium is ajánlja. Nem titkos szer Tömény chromsav oldat. Ugyanis 33 százalékos oldatot készítenek belőle és vattába itatva bemázolják vele a betegségtől ellepott testrészeket. A gyógyulás gyors és állítólag biztos. Olyan állapotok, melyek napokig nem ettek, a chromsavas bemázolás után azonnal hozzátalnak az evéshez. Ismétlésre ritkán kerül sor. A paták kezelése azonban hosszadalmasabb, mint a szájé, de a végeredmény ezekenél is kedvező. Különösen gyors az eredmény a sertéseknél. A francia földmívelési minisztérium széles körben végeztetett kísérleteket e szerrel s azok jól ütöttek ki. A francia Académie de médecine előtt Nocard a hirneces állatorvos tett ezen eljárás felül kedvező jelentést. A bajor földmívelési miniszterium a Baccelli-féle injectiókkal széles körű kísérleteket indított meg. Olasz kísérleteket indított meg. Olasz kísérletek is folynak. Állítólag a baj kezdetén a Baccelli-féle fecskendezés is segít — később már nem.

Hirdetmény.

Alólirott előjáróság ezennel közhírré teszi, hogy a budafoki községi szőlőtelepen a következő facsemeték bocsátatnak áruba: *Különféle gyümölcsfa* egy-két évesek (őszi és nyári barack, szilva, körte) darabja helybelinek 30 fillér, idegennek 40 fillér *3—4 éves barackfa* darabja helybelinek 40 fillér idegennek 50 fillér *Diszfa közönséges akáczfa, és más gazdasági fák* darabja helybelinek 40 fillér idegennek 50 fillér *Ojtott akáczfa* darabja helybelinek 50 fillér, idegennek 60 fillér.

Ezenkívül különböző nemes fajú sima (nem gyökeres) európai *csemege-szőlővessző* adatik el, ezer darab á 6 korona.

Megfelelő utalványok készpénz fizetés mellett a délelőtti órákban a községi pénztárnál kaphatók.

Budafok, 1902. február 20.

Kovács Ignác,

adói jegyző.

Csermann József,

bíró.

Egy szép lakás,

mely áll 2 utca, 1 udvari szobából, konyha, éléskamra, fürdőszoba, veranda és egyéb mellék helyiségekben május 1-re kiadó.

Czim a kiadóhivatalban.

Budafok és Vidéke Takarékpénztár

részvénytársaság.

Elfogad betéteket takarékpénztári könyv és folyó (cheque) számlára.

Nyújt kölcsönöket váltóra, kötelezvényekre, előleget értékpapírokra.

Vesz és elad értékpapírokat sorsjegyeket (részletfizetésre is) arany és ezüst pénzeket.

Korona-betét osztály heti befizetéssel.

1902. január hó 1-ével új (II) évtársulat.

A TRIESTI ÁLTALÁNOS BIZTOSÍTÓ-TÁRSASÁG FŐÜGYNÖKSÉGE.

Rosenberg Jg. utóda

WIGNER

bőrkereskedése és cipőfelsőrész-gyára

BUDAPEST, IX., Soroksári-utca 18.

Nagy választék

CZIPÓ-FELSŐRÉSZEK BEN.

Mindenféle

kül- és belföldi bőrárak cipészkelekek.

Házhelyek.

Budafokon havi 5-10 frtos

részletfizetésre eladók.

Czim a kiadóhivatalban.

Egy 600 -öl területű gyümö-

csős, lakóházzal és szép pinézével

mintegy 500 hlt jó karban levő boros

hordóval együtt jutányos árban eladó.

Csak RÉTHI-félét fogadjunk el!

A valódi pemetefü-czukorka kék papírdobozokban kapható s minden dobozon a készítő: RÉTHY BÉLA aláírása látható. Eltérő készítmények mint hamisítványok visszautasítandók.

Francia pezsgőbor gyárosok

FRANÇOIS LAJOS és Tsa

császári és királyi udvari szállítók

Fülöp Szász Coburg Gothai Herceg Ő Fensége szállítói.

BUDAFOK (PROMONTOR.)

Diszoklevél:

Liszaabon 1890.

Bordeaux 1896.

Páris 1896.

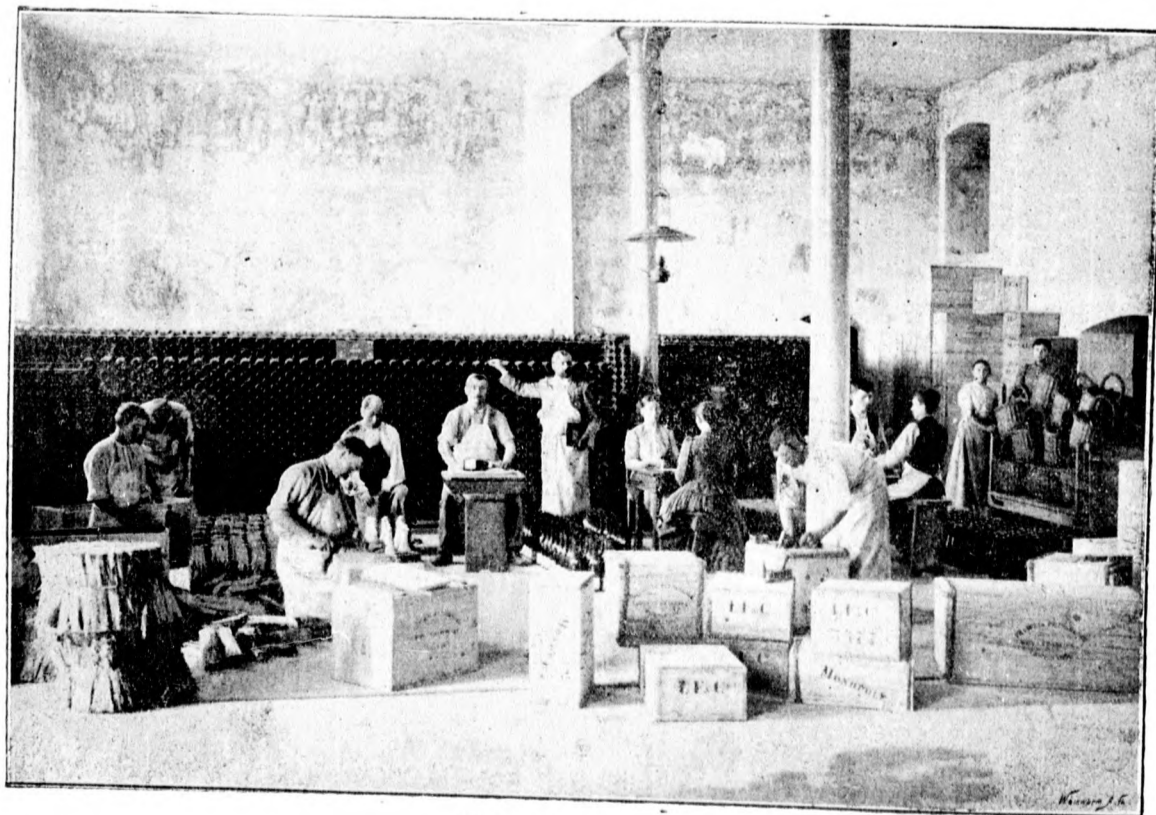
Aranyérmek

elsőrangú kitüntetések:

Páris, Nizza, Temesvár,

Antwerpen, Budapest,

Marseille, Brüssel, Bécs.

Csomagolás.